

Voorloopig Verslag over de wetsontwerpen nos. 264, 263 en 221.

De vraag werd gedaan, of de Minister reeds met het gemeentebestuur van 's-Gravenhage in overleg is getreden, om de bezwaren van den Christelijken Volksbond tegen de wijze van onteigening, welke bezwaren men gansch niet ongegrond acht, zooveel mogelijk te ondervangen.

Eenige leden spraken voorts er hunne bevreesding over uit, dat, zooals blijkt uit de boven aangehaalde Memorie van Antwoord, er reeds overeenstemming was verkregen met de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen omtrent de overdracht van grond behoorende aan dien bond, in ruil voor een aan den Staat toebehoorend perceel, zelfs vóór en aler het onderhavig wetsontwerp door de Staten-Generaal was aangenomen. Zij achtten dit in strijd met de Onteigeningswet, met name met art. 12, waarop juist de Minister zich in die Memorie van Antwoord beroept (bladz. 2, derde alinea) om er aan te herinneren, dat de eindaanwijzing der te onteigenen perceelen eerst geschiedt na de tweede ter visie legging der onteigeningsbescheiden.

Deze leden wenschten, dat in deze richting hiermede geen antecedent zou worden gesteld.

Vastgesteld den 7den Juni 1913.

TJARDA VAN STARKENBORGH.
VAN DER KUN.
KRAUS.
FRANSSEN.
FERF.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1913. (263 Tweede Kamer.)

Het onderzoek in de afdelingen van dit wetsvoorstel heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen en opmerkingen.

Artikel 1.

Onderafdeeling 33 (Iste hoofdstuk). Het werd door onderscheidene leden zeer onbillijk geacht, de kosten van de schoolplaten, die het hier geldt, ten laste van Indië te brengen, daar zij het onderwijs in Nederland betreffen. Zoo zijn er ook in Indië platen van Nederland in gebruik, doch daarvoor wordt geen post op de begrooting voor Nederland uitgetrokken. Het is hier niet alleen om Indische belangen te doen, maar men beoogt ook voordeel voor Nederland, om Nederlanders op te wekken naar Indië te gaan. Wanneer op de scholen platen betreffende heideontginning gebruikt worden, brengt men die in Nederland ook niet ten laste van de provincies, waar heidegronden worden ontgonnen.

Ook werd de meening geuit, dat het een zaak was voor de uitgevers, die op deze wijze meer afzet van hun werk zochten te krijgen.

Artikel 2.

Onderafdeelingen 93 en 94 (Iide hoofdstuk). In de Memorie van Toelichting vindt men den term élève-mantri. Dat is één rang hooger dan leerling-mantri. Het is wenschelijk, dat zulk eene samenkoppeling van Fransch en Javaansch niet bestendig, en voortaan eene betere uitdrukking gebezigd worde.

Onderafdeelingen 153 en 154 (Iide hoofdstuk). Krachtig wenschte men het voornemen, om een Middelbare Landbouwschool op te richten, te steunen, en men juichte het zeer toe, dat de Regeering hierbij zulk een spoed betracht.

Ook het middelbaar *technisch* onderwijs zal spoedig moeten worden georganiseerd.

Onderafdeeling 205 (Iide hoofdstuk) (Memorie van Toelichting, bladz. 7.) De salarisregeling voor de electrotechnische ingenieurs is naar het oordeel van eenige leden te schriel. Eerst na 20 jaren dienst bereikt men het maximum. Deze leden meenden, dat er dus óf geen jongelieden zullen komen, óf niet de beste, om wie het toch te doen is. Want particulieren geven hooger salaris. Als aanvangstraktement achtte men eene som van f 300 goed. Na 2 jaar worde dit echter f 600, om dan, overeenkomstig het voornemen der Regeering, na 14 jaren tot het maximum te komen en het tijdig aangaan van een huwelijk niet te bemoeilijken.

Vastgesteld den 7den Juni 1913.

TJARDA VAN STARKENBORGH.
VAN DER KUN.
KRAUS.
FRANSSEN.
FERF.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPOORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging en aanvulling van den derden en vijfden titel van het Iste boek van het Burgerlijk Wetboek en in verband daarmede wijziging van de wet van 23 April 1879 (*Staatsblad* n°. 72). (221 Tweede Kamer.)

Het afdelingsonderzoek van dit wetsvoorstel heeft aanleiding gegeven tot de navolgende beschouwingen.

De voorgestelde vereenvoudiging der formaliteiten voor het sluiten van een huwelijk vond bij vele leden instemming, terwijl de wenschelijkheid werd uitgesproken, dat men het daarbij niet zoude laten. Meer in het bijzonder zouden enkele leden het gaarne gezien hebben, indien ook de eisch van huwelijks toestemming van andere verwanten dan ouders, in de gevallen waarin deze thans wordt gesteld, bij deze gelegenheid uit de wet was gelicht. De ondervinding leert, dat deze, door hen overbodig geachte eisch, aan de voltrekking van een huwelijk dikwijls moeilijkheden in den weg legt en in vele gevallen het reeds groote aantal der over te leggen bescheiden nog onnoodig met eenige vermeerdert.

Anderen achtten de opheffing van bedoelden eisch van toestemming tot het huwelijk niet wenschelijk.

Tegenover den hiervoren uitgesproken wensch ten aanzien van verdere herziening in de richting van vereenvoudiging van formaliteiten, werd opgemerkt, dat partieele wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek niet gewenscht zijn, wanneer zij niet hoog noodig zijn. De commentaren op de wet toch worden onbruikbaar, en de jurisprudentie wordt er door bemoeilijkt.

Het werd toegejuicht, dat door de voorgestelde wijzigingen de Zondagsdienst afgeschaft werd voor het afkondigen van huwelijken, en dat de bewijzen van huwelijksluiting voor de kerkelijke inzegening voortaan vrij van zegel en leges zouden zijn.

Vastgesteld den 4den Juni 1913.

TJARDA VAN STARKENBORGH.
VAN DER KUN.
KRAUS.
FRANSSEN.
FERF.